DE VERHEFFING DER KERSPELKERK VAN BATENBURG TOT EENE KAPITTELKERK.

MEDEGEDEELD DOOR

Dr. J. S. VAN VEEN.

Batenburg behoorde oudtijds tot het aartsbisdom Keulen, aartsdekenaat Xanten en dekenaat Zifflich (later Nymegen). Dit dekenaat omvatte het Rijk van Nymegen en het ambt van Maas en Waal. Bij de oprichting van het bisdom Roermond werd het dekenaat Nymegen daarbij gevoegd en in 1853 na tal van lotswisselingen bij het bisdom 's Hertogenbosch. Dr. Binterim heeft medegedeeld en Schutjes in zijn Geschiedenis van het bisdom 's Hertogenbosch heeft van hem overgenomen (I, blz. 185) een „Liber procurationum et petitionum archidiaconi Xantensis”, waarin over Batenburg o. a. het volgende voorkomt:

„Istae tres ecclesiae, Batenborg, Bomel¹⁾ et Horsen, sunt incorporatae ecclesiae collegiatae de Badenberg, et ut praepositus Sanctensis pro tum dictae incorporationi fiendae consentiret, Decanus et Capitulum dictae ecclesiae de B. ordinarunt domino praeposito Xantensi singulis

1) Maasbommel.

annis IX florenos rhenenses in festo b. Petri ad Cathedram persolvendos".

Dit is, voorzover ik kan nagaan, alles wat men van de verheffing der Batenburgsche kerk tot kapittelkerk weet. Zelfs de tijd is niet dan globaal bekend. Schutjes toch zegt (III, blz. 196): „Men wil de oprigting van het kapittel tot omtrent het begin der XV. eeuw terugbrengen".

Een gelukkig toeval heeft mij eenige gegevens doen vinden, die ons den tijd der oprichting nauwkeurig doen kennen en bovendien de korte mededeelingen uit het door Binterim medegedeelde handschrift aanvullen en toelichten. De door mij hieronder uitgegeven stukken heb ik aangetroffen in deel XIII, fol. 215—218, van de in de „Archives du Royaume de Belgique" berustende „Correspondance de Gueldre et Zutphen".

Volledigheidshalve laat ik als bijlage volgen den brief, waarbij hertog Karel op 19 Maart 1507 aan het Batenburgsche kapittel eenige vrijheden voor de gemortificeerde kapittelgoederen toestond ¹⁾.

Extracta et excerpta ex archiepiscopi
Coloniensis mandatis et aliis instrumentis
foundationem et erectionem collegiate ecclesie
de Bathenborch concernentibus.

Anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo et quadragesimo, feria quinta post Dominicam Misericordias Domini, Theodoricus Sancte Coloniensis ecclesie archiepiscopus ²⁾ a generoso viro Theodorico de Bronckhorst ³⁾, domino de Bathenborgh et de Anholt, Gronsveld et Ringberghen, literatorie requisitus fuit, ut in suo dominio et oppido de Bathenborgh ecclesia collegiata pro uno decano et duodecim canonicis fruc-

1) Deze brief wordt vermeld door Nijhoff, *Gedenkw.*, VI, no. 597. Schutjes heeft bij vergissing 1509.

2) Diederik II van Meurs, aartsbisschop van Keulen 1414—1463.

3) Dirk II van Bronckhorst, heer van Batenburg 1432—1451.

tibus, redditibus et proventibus pro eorundem decenti statu competentibus fundaretur, in cuius foundationis subsidium dictus Theodoricus de Bronckhorst allegabat in suo oppido esse ecclesiam parochialem et nonnulla alia beneficia ecclesiastica in eadem, nec non in suo dominio esse aliam quandam parochialem ecclesiam eiusdem diocesis et quendam personatum ecclesie in Maesboemel sub dominio ducis Gelrie existentem, quorum omnium ius patronatus ad prefatum Theodoricum et suos successores ac heredes pro tempore existentes pertineret, quodque, si ipsam parochialem ecclesiam cum collegialibus iuribus et insigniis in collegiatam ecclesiam erigi contingeret, de suis hereditatibus et redditibus perpetuis decano et canonicis predictis liberaliter donare vellet nec non ad emendum et procurandum domos et mansiones pro usibus et habitationibus eorundem decani et canonicorum procurare et contribuere paratus esset, si ius patronatus decanatus, canonicatum et prebendarum ac aliorum beneficiorum ipsius erigende ecclesie, quotiescunque illos vacare contingeret, Theodorico predicto et domino de Batenborgh pro tempore esistenti suisque heredibus et successoribus in perpetuum reservaretur.

Idcirco reverendissimus archiepiscopus, dicti Theodorici de Bronckhorst zelo commendato, eius supplicationibus inclinatatus eidem per literas commisit, mandavit et plenariam potestatem concessit, quatenus, vocatis prefatarum parochialium ecclesiarum, beneficiorum et personatus rectoribus, super premissis omnibus eorumque circumstantiis universis diligenter informaretur et, si deinde expressus rectorum, beneficiatorum et persone predictorum assensus accederet et sua beneficia sponte resignare vellent ipseque Theodoricus foundationem et donationem faceret nec non ad emendum et procurandum domos et mansiones contribueret vel procuraret, prefatam ecclesiam in Batenborgh in collegiatam ecclesiam cum omnibus iuribus et collegialibus insigniis autoritate prefata erecturus et prefata beneficia, personatum in Maesboemell et parochialem ecclesiam in Horssen et eorundem ius patronatus cum suis fructibus, redditibus, proventibus, iuribus et obventionibus universis eidem ecclesie in Batenborgh in collegiatam erecte etiam in perpetuum uniturus et incorporaturus esset. Liceat quoque decano et canonicis predictis fructus, redditus, proventus et hereditates huiusmodi in suos et dicte erigende ecclesie usus convertere perpetuo pariter et retinere nec non parochianorum animarum, parochia-

lium ecclesiarum et personatus predictorum curam per aliquem ipsius ecclesie erigende canonicum seu aliam personam seu personas idoneas, quam seu quas ad hoc pro tempore deputaverint, regi facere, alterius licentia super hoc minime requisita, reservato tamen iure patronatus et presentandi personas idoneas ad decanatum et canonicatus et prebendas et beneficia, quotiescunque ea vacare contigerit, domino Theodorico, suis successoribus et heredibus in perpetuum. Quibus omnibus ratificatis predictus archiepiscopus omnia et singula privilegia, libertates, honores, iura, preëminentias et immunitates aliis collegiatis sue provincie ecclesiis per sedem apostolicam seu alias quomodolibet concessas et concedendas eidem ecclesie collegiate Batenborgensi autoritate sue legationis et ordinarie potestatis concessit, prout plenius docent litere executoriales et commissoriales a reverendissimo in Christo patre et domino Theodorico Coloniensi archiepiscopo ad Petrum Scalpipe, sancti Victoris Xanctensis, et Henricum ter Porten, beate Marie Reissensis Coloniensis diocesis ecclesiarum decanos, tanquam executores et commissarios ad prescripta, directe continent et declarant.

Deinde dicti domini commissarii, decani in Xancten et Reiss, sunt requisiti ab honorabili domino Johanne de Meurss, Xanctensi canonico et pastore in Oyen Leodiensis diocesis, tanquam procuratore generosi domicelli Theodorici de Bronckhorst, ut ipsi literas citatorias, vocatorias et intimatorias ad honorabiles dominos in Bathenborgh, Horssen et Maesboemell parochialium ecclesiarum et beate Marie virginis, beate Marie Magdalene, sanctorum Georgii et Laurentii altarium in ecclesia de Bathenborgh situatorum rectores concederent cum insertione commissorialium literarum. Per dominum Theodoricum van den Hagen, notarium, easdem (litteras) citatorias, vocatorias et intimatorias eidem concesserant, datas in oppido Calcarensi Coloniensis diocesis anno millesimo quadringentesimo quadragesimo tertio, die Mercurii, vicesima mensis Novembris.

Executio facta in valvis ecclesie Xanctensis.

Harum citatarum executio primum facta est in valvis ecclesie sancti Victoris Xanctensis ad requisitionem domini Johannis de Meurss, procuratoris nomine domicelli Theodorici, anno millesimo quadringentesimo quadragesimo tertio, die vicesima secunda mensis Novembris.

Executio facta in Batenborgh.

Executio vero citatoriarum prenarratarum facta in Batenborgh contra pastorem et suos conbeneficiatos per Gerardum filium Wilhelmi, altaristam in Batenborgh, ipso die Catharine virginis et martyris, anno millesimo quadringentesimo quadragésimo tertio.

Executio facta in Horssen.

Item executio citatoriarum facta est in parochiali ecclesia de Horssen per dominum Wynandum Crans, altaristam in Horssen, supradictis anno et die.

Executio facta in Maesboemell.

Item executio dictarum literarum facta est in Maesboemell per dominum Adrianum, perpetuum vicarium in Maesboemell, feria tertia post Catharine virginis et martyris contra dominum Gerardum, pastorem in Maesboemell, anno predicto.

Postremo anno et indictione quibus supra, die Martis, tertia mensis Decembris, comparuit in parochiali ecclesia sancti Victoris in Batenborgh coram decanis et commissariis antedictis dominus Johannes de Meurs, tam procuratorio nomine quo supra quam providi viri, domini Gerardi Snellart, rectoris parochialis ecclesie sive personatus in Horssen, ac literas citatorias cum earum executionibus reproduxit atque non comparentium contumaciam accusavit et nihilominus nonnullos testes fide dignos, dominos Theodoricum de Rade, parochialis ecclesie sancti Victoris in Batenborgh pastorem, Johannem Udelkini, beate Virginis gloriose, Gerardum filium Wilhelmi, beate Marie Magdalene, ipsius domini Theodorici conbeneficiatos, Ghiselbertum de Bronckhorst, sancti Laurentii et Georgii altarium in eadem ecclesia de Batenborgh existentium rectores, super valore fructuum ac oblationum prefatorum ecclesie et altarium, nec non providos viros Everardum de Mekeren, Hubertum de Vrede et Hermannum de Mekeren, laicos et habitatores parochie de

Horssen, super valore eiusdem parochialis ecclesie seu personatus in Horssen nec non perpetue vicarie et altaris beate Marie in eadem existentium cum suis iuribus et pertinentiis universis, ac discretos viros Johannem de Berckhuysen, perpetuum vicarium in parochiali ecclesia de Machharen Leodiensis diocesis, Johannem de Thefelen et Hermannum Uwensons, laicos (et) habitatores ville in Maesboemell dicte Coloniensis diocesis, super valore fructuum et obventionum cum suis circumstantiis dicte parochialis ecclesie sive personatus in Maesboemell successive exhibuit et produxit, quos ad iurandum admitti nec non examinari ad informandum animum commissariorum et ad perhibendum testimonium veritatis in huiusmodi erectionis et incorporationis negotio debita cum instantia postulavit. Unde decani et commissarii antefati citatos et non comparentes quo ad actum et terminum huiusmodi merito contumaces declaraverunt, prenomatos vero testes in presentia constitutos et per Theodoricum notarium de expresso ipsorum mandato prius rite citatos tanquam testes ad perhibendum testimonium veritatis in huiusmodi erectionis et incorporationis negotio duxerunt admitteudos, qui admissi statim ad mandatum commissariorum tactis per eorum quemlibet scripturis sacrosanctis ad sancta Dei evangelia iurarunt, ac quilibet eorum iuravit se deponere velle puram, meram et omnimodam quam sciverunt, veritatem, de et super quibus omnibus et singulis ipsos interrogari et examinari contigerit. Unde sepedicti domini decani commissarii prenomatos dominos Theodoricum de Rade, Johannem Udelkini, Gerardum filium Wilhelmi, Ghiselbertum de Bronckhorst nec non dominum Johannem de Meurs procuratoris nomine domini Gerardi Snellart, rectoris ecclesie sive personatus in Horssen, utrum ad premissa omnia et singula suum liberum et expressum vellent adhibere consensum pariter et assensum suaque beneficia prefata in manibus commissariorum libere, pure ac simpliciter dimittere et resignare, diligenter et successive unum post alium interrogaverunt. Qui quidem domini Theodoricus, Johannes, Gerardus, Ghiselbertus et Johannes de Meurs nomine procuratorio ut supra statim et incontinenti ad commissariorum interrogationem responderunt et dixerunt et quilibet eorum seorsum respondit et dixit se ad premissa fore promptum et paratum ad finem et effectum supradictos, et insuper non vi, dolo, metu aut aliqua sinistra machinatione, ut asseruerunt et allegaverunt et quilibet eorum asseruit et allegavit, sed ex

eorum libera et spontanea voluntate ac certa scientia, matura deliberatione prehabita, omnibus melioribus modo, via, iure, causa et forma, quibus melius et efficacius potuerunt et debuerunt ac quilibet eorum seorsum potuit et debuit, unus successive post alium realiter et cum effectum prefata sua beneficia ac dominus Johannes de Meurs procuratorio nomine quo supra parochialem ecclesiam sive personatum in Horssen cum universis suis pertinentiis in manibus commissariorum predictorum pure et libere in finem et effectum predictos dimiserunt et resignaverunt. Quibus omnibus rite transactis commissarii sepe memorati prefatam ecclesiam parochialem sancti Victoris in Batenborgh in collegiatam ecclesiam de novo erexerunt et creaverunt et ecclesias et altaria prenomina cum eorum pertinentiis universis incorporaverunt et assignaverunt iusque patronatus prefato domicello et suis heredibus ac successoribus reservaverunt iuxta tenorem cedularum alta et intelligibili voce ante summum altare dicte ecclesie de Batenborgh publicatarum, salvo tamen preposito ecclesie sancti Victoris Xanctensis, archidiacono in ecclesia Coloniensi pro tempore existenti, et ecclesie Xanctensi suo iure archidiaconali, quo (?) alia beneficia in dicta ecclesia Batenborgensi aut aliis incorporatis sive incorporandis forsan in posterum ecclesiis per quemcumque etiam fundanda et dotanda seu alias in sua iurisdictione annua pensione novem florenorum renensium monete superioris annuatim recipienda et expetenda ac per dominum decanum et capitulum eiusdem ecclesie Batenborgensis in festo sancti Petri ad Cathedram futuris perpetuis temporibus persolvenda et assignanda.

De redditibus ecclesie de Batenborgh.

Procurator pro dotanda collegiata ecclesia recenter erigenda in Batenborgh allegavit, quod in dicta ecclesia sunt quinque beneficia ecclesiastica, certis redditibus, pro missis celebrandis et aliis divinis officiis. Deputati, videlicet pastor dicte ecclesie et duo sui conbeneficiati, scilicet rector altaris beate Marie et rector altaris beate Marie Magdalene; nec non duo alii beneficiati, videlicet rector altaris sancte Catharine et rector altaris sanctorum Georgii et Laurentii.

Item quod ad pastorem parochialis ecclesie ac alios duos conbeneficiatos pro tempore existentes pertinent decime ter

Lynen¹⁾, die kaarentiende vulgariter nuncupate, que quidem decime ter Lynen valent singulis annis communi estimatione, uno ad alium relato, quadraginta quatuor florenos renenses vel circiter.

Item spectant ad eandem ecclesiam, pastorem et suos conbeneficiatos decime minute in Lynen, que valent singulis annis communi estimatione quatuor florenos renenses.

Item ad eosdem spectant singulis annis duodecim libre pagamenti in Batenborgh legalis et dativi ex censibus, quos dominus de Batenborgh habet intra parochiam predictam, vulgariter des jonckeren thyns nuncupatis, quarum librarum quolibet valet decem grossos flamingorum, facientes communi estimatione quinque florenos renenses.

Item eadem ecclesia habet quatuor iurnales terre arabilis, situatos in loco dicto vulgariter Lyenenreweyde, valentes communi estimatione singulis annis secundum sub et supra duos florenos renenses.

Item eadem ecclesia habet unam petiam terre, opte Papenvliem situatam, continentem sedecim hondt terre arabilis, valentem annuatim circa duos florenos renenses.

Item eadem ecclesia habet etiam certos annuos census ex domibus et domistadiis intra parochiam consistentibus, valentes annue communi estimatione duos florenos renenses.

Item pastor et sui conbeneficiati receperunt annuatim communi estimatione ex oblationibus et aliis accidentiis ecclesie valorem decem florenorum renensium.

Item tres illi beneficiati, videlicet pastor et alii duo pro tempore existentes, habent domum propriam intra oppidum Batenborgense competentem pro uno presbitero satis aptam et eorum quolibet.

Item eadem ecclesia de Batenborgh habet annuatim septem maldra siliginis, quolibet maldro ad unum florenum renensem taxato, valentia septem florenos renenses.

Item eadem ecclesia habet quandam petiam terre, by den Hooffde situatam, valentem annuatim communi estimatione unum florenum renensem et medium.

Ex premissis attentis(?) pastor et duo sui conbeneficiati

1) Lynen, Lienen of Lienden is een buurt in het oosten der gemeente Batenburg.

nomine eiusdem ecclesie habent communiter vel divisim in fructibus et emolumentis annuatim valorem septuaginta quinque florenorum renensium cum medio.

De redditibus altaris sancte Katharine.

Ad altare sancte Catharine pertinent decem iurnales terre arabilis in loco dicto op den Gorner situati, valentes communi estimatione duodecim florenos renenses.

Ad idem spectant tredecim floreni ducis Reynaldi annui census ex septem iurnalibus terre arabilis intra parochiam de Horssen situatis, valentes annue communi estimatione undecim florenos renenses.

Ad idem altare spectat petia terre arabilis cum insula annexa dicta Gents boosen weertken, communi estimatione valentes annuatim duos florenos Reynaldi, facientes unum florenum renensem et medium.

Ad idem spectant duo floreni renenses, qui annuatim recipiuntur ex communitate in Lynen.

Ad idem spectat petia terre op Lyenenre weyde situate, valens ut supra unum florenum renensem et medium.

Ad idem altare spectant quatuor petie terre, ex quibus communibus annis recipiuntur quatuor maldra tritici, valentia annuatim ut supra sex florenos renenses.

Summa reddituum dicti altaris:

Triginta quatuor floreni renenses.

Redditus altaris sanctorum Georgii et Laurentii.

Istud altare habet quatuordecim iurnales terre arabilis in parochia de Apelteren situatos, valentes annuatim circa viginti sex florenos renenses.

Item proxime dicta altaria, scilicet Catharine et sanctorum Georgii et Laurentii et eorum quodlibet habet domum propriam sive domistadium in oppido de Batenborgh.

Item capella in Lyenen habet annuatim communi estimatione octo florenos renenses.

Summa: triginta quatuor.

**De redditibus parochialis ecclesie sive
personatus de Horssen.**

Item decime tam maiores quam minores ipsius parochie de Horssen pertinent ad eandem et rectorem pro tempore existentem, valentes annuatim communi estimatione centum et sexaginta florenos renenses.

Item in dicta ecclesia de Horssen est quedam perpetua vicaria in redditibus annuatim valens communi estimatione septuaginta quinque florenos renenses vel circiter.

Item altare beate Marie virginis in eadem ecclesia valet in redditibus communi estimatione quotannis decem florenos renenses.

Item dicit predictus procurator, quod ex prenominatis septuaginta florenis renensibus remanebunt triginta floreni renenses cum aliis accidentiis parochie de Horssen illi, cui decanus et capitulum curam animarum et parochianorum ecclesie in Horssen commiserunt regendam pro sua competentia.

Summa: detractis triginta florenis remanent
ducenti et quindecim floreni.

**De valore et communi estimatione ecclesie
in Maesboemell.**

Personatus sive parochialis ecclesia sancti Lamberti in Maesboemell, distans ab opido de Batenborgh unum miliare teutonicum, valet in redditibus, proventibus et decimis annuatim communi estimatione secundum ascensum et descensum centum et viginti florenos renenses.

Summa summarum omnium ecclesiarum et
beneficiorum predictorum: quadringenti
septuaginta octo floreni renenses cum medio.

Conclusio.

Speratur itaque quod, omnibus et singulis fructibus, redditibus, proventibus, iuribus et obventionibus ecclesiarum in Batenborch et Horssen et beneficiorum predictorum nec non hereditatibus, possessionibus et bonis per prefatum dominum, domicellum et alios ad huiusmodi collegium erigendum, crean-

dum, fundandum et dotandum donatis et assignatis in unam summam collectis, cuilibet, videlicet decano ratione sui decanatus et dignitatis triginta floreni renenses et canonicis ratione suorum canonicatus et prebende singulis annis distribuentur quadraginta quatuor similes floreni renenses et ultra pro eorum statu competenti et vite necessariis.

De bonis assignatis capitulo per domicellum
Theodoricum de Bronckhorst, dominum
de Bathenborgh. -

Anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo tertio, die Martis in profesto D. Barbare, domicellus Theodoricus de Bronckhorst, dominus de Batenborgh et de Anholt, de Gronsfelt et de Ryngbergh, transportavit et effestucando cum omni renuntiatione resignavit decano et capitulo de Batenborgh petiam terre dictam die Liem mitten werde ende mit hoeren toebehoren, die van altz siin geweest, ende die bouwinghe, die Peeter Vogell in pachting hadt, coram iudice Florentio de Mekeren Gerardi filio et scabinis Marcelio Hoenlinck (?) et Jordano filio Johannis Vossen iuxta tenorem scabinalium literarum inde confectarum.

Eodem die idem dominus de Batenborgh transportavit etc. dominis decano et capitulo eenen hoff, gelegen mitter eenre syden beneven den borchgrave ende mitter ander syde beneven erff Henrickx Deckers kynder ende nevens erve Onser liever Vrouwen altaer ende mit beyden eynden schytende op de gemeyn straete, iuxta tenorem literarum scabinalium inde factarum.

BIJLAGE. 1507 — Maart 19.

Wy Kairle, van der gnaden Gaitz hertoige van Gelre etc. ind greve van Sutphen, doin kondt, so wy verstain die werdige ind eirbare, onse lieve, andechtige deken ind capittel van Batenborch ain oeren thienden ind gueden, tusschen Maze ende Waele ind in derselver onser¹⁾ herlicheit van Bathenborch

1) Stad en slot Batenburg waren in 1497 door den keizerlijken veldheer Albrecht van Saksen op Jacob van Bronckhorst, heer van Batenburg en Anholt, veroverd, bij welke gelegenheid de stad, die, naar men wil, vroeger veel grooter was dan tegenwoordig, bijna geheel is verbrand

ind anders bynnen onsen lande gelegen, eyn tiitlanck heir besweert siin worden mit pontschattingen, ruyterpennynge, staetgelde ind anderen ongewoentlicken onrait to geven, alsoe waill van oeren gueden, dar zy op fundiert ind oen tot missen ind vermeerdingen des gotlicken dienst beseth, gegeven ind gemortificiert siin, als van anderen oeren ongemortificierden gueden, bekennen wy hertoige vurs. vur ons, onse erven ende nacomelingen, dat wy by raide ind guetduncken onser vrunde dairop nu verdragen ind gesloeten hebben, dieselve deken ind capittell als van oeren mortificierden gueden, het weren thienden, thynzen, renthen off erffnissen, achter dese tiit geen pontschattingen, ruyterpennynge, staetgelt off dergelicken onrait schuldich wesen off betailen, mer des alles guetlich om Gaitz will verdragen siin sullen, beheltlick off men enige pennynge van dinghtail, brantschatt, wedersatingen off dergelicken op die gemeyne nabueren ind geërfden, elck nae gelegentheit siins guetz, settende wurde, dat zy sulx gelick anderen geestelicken persoenen mede dragen ind betailen sullen.

Van oeren ongemortificierden gueden sullen zy altiit ain behoerlicken dienst, pontschattinge, ruytergelt, staetpennynge ind anderen onrait schuldich siin ind geven as oere naebueren, geestelick ind werlick, na gelegentheit ind natueren derselver guede; desgelicken van dicken, weteringen, sluysen ind gemeynen werck tot des lantz orber, dair oer erve ind guet gelegen were.

Bevelen hyromme allen onsen amptluiden, richteren, scholteten, schepen, schatmeisteren, buermeisteren, setmeisteren ind heymraden, die nu siin off naemails wesen sullen, dat zy den vurg. deken ind capittel geen vorder besweringe ain oeren gueden en doen noch en laiten geschien in eniger wiis, mer dese onse ordinancie ind guetlick verdrach in allen puntten, gelick vurscreven steet, onverbrekelich halden ind doen halden sonder enige weigeringe dairin vur to nemen. Ind off hyrenbaven oere guede hoeger besweert ind gesath wurden dan sich nae gelegentheit ind gerechticheit derselver geboerden, sulx dechten

(Schutjes a. w. V, blz. 438). In 1499 koos deze de zijde des Keizers. (Zie zijn overeenkomst met Maximiliaan bij Nijhoff, *Gedenkw.* VI, oork. no. 247 d. d. 16 Januari 1499). In het laatst van 1503 gelukte het den hertog stad en slot Batenburg te bemachtigen, bij welke gelegentheid de afvallige heer Jacob in zijne handen viel. Zoodoende kon de hertog in 1507 spreken van »onse" heerlijkheid Batenburg.

wy den settmeisteren aff to doin mainen ind behoirlicke straef-
finge dairaver to laitē geschien in exempell van allen anderen,
allet vurs. sonder argelist.

Des to oirkonde ind getuychnisse der wairheit hebben wy
hertoige vurs. onsen segell van onser rechter wetenheit ain
desen onsen openen brieff doin ind heiten hangen.

Gegeven in den jair onss Heren duysent vijfihondert ind
soeven, des Vridaiges nae den Sonnendach Letare Jherusalem.

(Naar een afschrift in dl. VIII der XIV libri.
Achief der Rekenkamer van Gelderland.)